

Ο Σπιζαετός στην Ελλάδα & την Κύπρο

Ο Σπιζαετός φωλιάζει σε όλες τις μεσογειακές χώρες, με τον μεγαλύτερο ευρωπαϊκό πληθυσμό του να συγκεντρώνεται στην Ισπανία.

Στην ανατολική Μεσόγειο η Ελλάδα είναι η χώρα με τη μεγαλύτερη πυκνότητα του είδους, με περίπου 100 αναπαραγόμενα ζευγάρια, με τα περισσότερα να εντοπίζονται στα νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη. Άλλες περιοχές που φιλοξενούν σημαντικούς πληθυσμούς του είδους είναι η νότια Πελοπόννησος, η Εύβοια και η δυτική Ελλάδα, ενώ κάποια ζευγάρια ή μεμονωμένα άτομα εξακολουθούν να υπάρχουν σε λίγες περιοχές της Θράκης, της Μακεδονίας και της Αττικής.

Ο Σπιζαετός είναι το μοναδικό είδος αετού που φωλιάζει στην Κύπρο.

Το νησί φιλοξενεί έναν σημαντικό πληθυσμό του είδους με 50 περίπου ζευγάρια (περιλαμβανομένων των κατεχόμενων περιοχών), τα περισσότερα από τα οποία συγκεντρώνονται στην περιοχή Natura 2000 του Δάσους Πάφου, ενώ ζευγάρια του είδους απαντούν επίσης στην κοιλάδα του ποταμού Πεντάσχοινου, στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους και σε άλλες περιοχές.

Αγαπημένοι βιότοποι του Σπιζαετού είναι οι μεσογειακοί θαμνώνες και οι περιοχές με φρύγανα, τα αραιά δάση και περιοχές όπου οι αγροτικές εκτάσεις εναλλάσσονται με φυσική βλάστηση.

Η αραιή ανθρώπινη παρουσία και η επάρκεια θηραμάτων είναι κρίσιμοι παράγοντες για την καταλληλότητα της περιοχής.

Σημαντική είναι και η παρουσία μεγάλων γκρεμών (και ώριμων δέντρων στην Κύπρο), αφού είναι απαραίτητοι για το φώλιασμα και την κούρνια των Σπιζαετών.

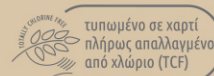
Συνεργασία για την προστασία του Σπιζαετού

Το Πρόγραμμα **LIFE Bonelli eastMed** «Διαχείριση και Διατήρηση του Πληθυσμού του Σπιζαετού στην Ανατολική Μεσόγειο» στοχεύει στην

αντιμέτωπη των κρισιμότερων απειλών για τον Σπιζαετό στην Ελλάδα και την Κύπρο, μέσω της εφαρμογής στοχευμένων δράσεων διατήρησης και τη δημιουργία ενός διεθνούς δικτύου διατήρησης του Σπιζαετού στην Ελλάδα και την Κύπρο, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Οι δράσεις του Προγράμματος υλοποιούνται από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, την Υπηρεσία Θήρας & Πανίδας της Κύπρου, το Τμήμα Δασών Κύπρου και την εταιρεία Περιβαλλοντικών Συμβούλων NCC ΕΠΕ σε **22 περιοχές Natura 2000** στην Ελλάδα και την Κύπρο, κατά την περίοδο 2018-2023, με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου και του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη.

www.lifebonelli.eu

Επιμέλεια - κείμενα: Ρούλα Τρίγκου & Νίκος Τσιόπελας / Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

Γραφιστική επιμέλεια: Λίλα Σμιτζή - allisidea

Σχέδια: Πασχάλης Δουγαλής, Paper Goblin

Φωτογραφίες: Π. Δουγαλής, Μ. Κωτσάκης, Π. Περαντωνάκης, Ν. Τσιόπελας / Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Τ. Δημαλέξης / NCC

LIFE17 NAT/GR/000514

Με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σπιζαετός Ο αετός της Μεσογείου

www.lifebonelli.eu

Ο Σπιζαετός

Ο Σπιζαετός είναι ένας αετός μεσαίου μεγέθους, με άνοιγμα πτερών που φτάνει τα 165 εκ. Το θηλυκό είναι μεγαλύτερο από το αρσενικό.

Τα ανήλικα πουλιά (έως 4 ετών) είναι καστανοκόκκινα στο στήθος με σκούρο καφέ-μαύρο στο υπόλοιπο φτέρωμά τους. Όσο πλησιάζουν προς την ενηλικίωση, το καστανοκόκκινο φτέρωμα ξεθωριάζει έως ότου γίνει τελείως λευκό με διάσπαρτα μαύρα στίγματα.

Χαρακτηριστικό του ενήλικου Σπιζαετού είναι η άσπρη βούλα στην πλάτη του η οποία μάλιστα έχει μοναδικό σχήμα για κάθε άτομο, κάτι σαν το δακτυλικό του αποτύπωμα!

Στην Κύπρο τον αποκαλούν Περτικοσιάχινο, στην Κρήτη και σε άλλα νησιά του Αιγαίου Φιλάδελοφο (επειδή σχεδόν πάντα συναντάται σε ζεύγη).

Μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας και της Κύπρου, φτιάχνει τη φωλιά του σε απόκρημνα βράχια ή δέντρα (στην Κύπρο) και μάλιστα μπορεί να έχει 2-10 φωλιές τις οποίες χρησιμοποιεί το ζευγάρι εναλλάξ κάθε χρόνο.

Ίσως ο πιο δυναμικός από όλους τους αετούς, ο Σπιζαετός είναι χαρακτηριστικό είδος των ανοιχτών μεσογειακών περιοχών, όπου τρέφεται κυρίως με μεσαίου μεγέθους θηλαστικά και πουλιά.

Δεν διαστέλλει να τα βάλει με πουλιά πολύ μεγαλύτερου μεγέθους, υπερασπιζόμενος την επικράτεια ή τη λεία του.

Οι επικράτειές του είναι πολύ μεγάλες και συνήθως εκτείνονται σε περιοχές μεταξύ 40-120 km². Παρόλα αυτά σε περιοχές του Αιγαίου με μεγάλη πυκνότητα θηραμάτων και έλλειψη όχλησης υπάρχουν ζευγάρια Σπιζαετών που καλύπτουν τις ανάγκες τους διατηρώντας μικρή επικράτεια, συνήθως σε ακατοίκητες νησίδες.

Σπάνιος & απειλούμενος

Αν και παλαιότερα ήταν αρκετά κοινό είδος, ο Σπιζαετός, σύμβολο του μεσογειακού τοπίου, απειλείται σήμερα με εξαφάνιση.

Έχει χαρακτηριστεί από το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας ως **Τρωτό είδος**, ενώ σε **ευρωπαϊκό επίπεδο ως Κινδυνεύον**. Αποτελεί αυστηρά προστατευόμενο είδος, τόσο σε επίπεδο εθνικής όσο και ενωσιακής νομοθεσίας.

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Σπιζαετός είναι η **υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων του** εξαιτίας αλλαγών στις χρήσεις γης, όχλησης, μείωσης της διαθέσιμης τροφής κ.ά.

Όπως όλα τα αρπακτικά, ο Σπιζαετός είναι ιδιαίτερα ευάλωτος στην **όχληση**. Η ανάπτυξη μεγάλων έργων υποδομής, όπως δρόμοι και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, η αστικοποίηση και η εντατική γεωργία συχνά οδηγούν στην εκτόπισή του.

Οι δραστηριότητες αναψυχής (αναρρίχηση, αεραθλητισμός, θαλάσσια σπορ) σε θέσεις πολύ κοντά σε φωλιές των Σπιζαετών μπορεί να προκαλέσουν σημαντικά προβλήματα στην αναπαραγωγή του είδους, καθώς και **δραστηριότητες όπως η αλιεία, το κυνήγι, η υλοτομία, οι εξορύξεις κ.λπ.**

Η **ηλεκτροπληξία** αποτελεί κρίσιμη απειλή για τον Σπιζαετό. Ιδιαίτερα για τα ανήλικα πουλιά αποτελεί την κύρια απειλή, καθώς μετά την ανεξαρτητοποίησή τους διασπείρονται μακριά από την περιοχή της φωλιάς και επισκέπτονται συχνά περιοχές με έντονη ανθρώπινη παρουσία και πυκνά δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Η εσφαλμένη εντύπωση ότι ο Σπιζαετός αποτελεί απειλή για τα κτηνοτροφικά ή τα θηρεύσιμα είδη τον καθιστά συχνά θύμα **λαθροθηρίας**.

Τι κάνει το Πρόγραμμα LIFE Bonelli eastMed για τον Σπιζαετό;

- **Παρακολουθεί τους Σπιζαετούς και τις φωλιές τους** με σκοπό την καταμέτρηση και μελέτη του πληθυσμού τους, την παρακολούθηση της αναπαραγωγικής τους επιτυχίας και τη χαρτογράφηση των επικρατειών τους
- **Τοποθετεί δορυφορικούς πομπούς** σε νεαρούς Σπιζαετούς ώστε να μάθουμε περισσότερα για τη διασπορά τους και για τον εντοπισμό Σημαντικών Περιοχών για το είδος, με σκοπό την αποτελεσματικότερη προστασία των περιοχών που έχει ανάγκη για την επιβίωσή του
- **Καλλιεργεί εγκαταλελειμμένες αγροτικές εκτάσεις**, δημιουργεί διάκενα σε περιοχές που έχουν δασωθεί πλήρως και κατασκευάζει ή συντηρεί ποτίστρες, με σκοπό την αύξηση και τη διευκόλυνση αναζήτησης της διαθέσιμης λείας για τον Σπιζαετό
- **Τοποθετεί μονώσεις και ειδικές σημάσεις στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος** για να αποτραπούν θάνατοι από πρόσκρουση και ηλεκτροπληξία
- **Ενημερώνει την αναρριχητική κοινότητα** για τις περιοχές που είναι σημαντικές για τον Σπιζαετό και **περιορίζει την όχληση** κατά την περίοδο αναπαραγωγής του είδους, ρυθμίζοντας την κίνηση οχημάτων και δραστηριότητες όπως το κυνήγι
- **Λειτουργεί Ομάδες Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά** για τον περιορισμό της θανάτωσης των αρπακτικών πουλιών εξαιτίας δηλητηρίασης
- **Ενημερώνει και εκπαιδεύει** το κοινό και ειδικές ομάδες-στόχο για τη σημαντικότητα του Σπιζαετού, καθώς και για το πώς μπορεί ο καθένας να συμβάλει στην προστασία του
- **Δημιουργεί έναν οδηγό ορθής πρακτικής και ένα εργαλείο ορθής χωροθέτησης έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας** για να αποφευχθεί η υποβάθμιση του ενδιαιτήματος του Σπιζαετού
- **Δημιουργεί ένα διεθνές δίκτυο** συνεργασίας για την προστασία του Σπιζαετού μεταξύ περιβαλλοντικών οργανώσεων, δημόσιων υπηρεσιών και άλλων φορέων από χώρες της Ανατολικής Μεσογείου και των Βαλκανίων

www.lifebonelli.eu

Σπιζαετός

Aquila fasciata

Ο αετός της Μεσογείου

